

Advies van het Europees Comité van de Regio's over de gevolgen van de klimaatverandering voor de regio's: een evaluatie van de Europese Green Deal

(2021/C 37/07)

Rapporteur:	Andries GRYFFROY (BE/EA), lid van een regionale vergadering: Vlaams Parlement
Referentiedocument:	Raadpleging door het voorzitterschap — artikel 41, onder b), i)

BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

Werk maken van de implementatie van de Green Deal op alle niveaus als een belangrijk instrument voor groen herstel op weg naar een klimaatneutraal Europa

1. wijst erop dat volgens schattingen van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) meer dan 70 % van de maatregelen ter beperking van de klimaatverandering en wel 90 % van de maatregelen ter aanpassing aan de klimaatverandering worden genomen door lokale en regionale overheden en dat deze overheden 70 % van alle EU-wetgeving ten uitvoer leggen, wat betekent dat ze goed zijn voor een derde van de overheidsuitgaven en twee derde van de overheidsinvesteringen. Daarom moeten de doelstellingen om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken en de territoriale veerkracht te vergroten in samenwerking met en met steun van de lokale en regionale overheden worden nagestreefd.
2. De Green Deal is voor de EU een essentieel middel om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te halen, de VN-agenda voor 2030 en de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's) volledig te verwezenlijken en een ambitieuze EU-bijdrage te leveren aan het mondiale biodiversiteitskader voor de periode na 2020 ⁽¹⁾. Het is belangrijk nieuwe doelstellingen voor 2030 vast te stellen om de wereldwijde temperatuurstijging ten opzichte van de pre-industriële niveaus tot ruim onder de 2 °C te beperken en door te gaan met de inspanningen om de temperatuurstijging nog verder te beperken tot 1,5 °C, zoals gesteld in de Overeenkomst van Parijs. Bij de te verwezenlijken doelstellingen moet rekening worden gehouden met het prerogatief van elke lidstaat om zijn energiemix te bepalen en moeten zijn specifieke kenmerken en omstandigheden en het beginsel van technologische neutraliteit worden geëerbiedigd. De klimaatverandering treft alle Europese regio's, en de verstreckende gevolgen ervan voor de gezondheid, het milieu en de economie, die per regio kunnen verschillen, vergen dringende maatregelen en een transformatieve inspanning om van de uitdagingen kansen te maken.
3. Het Europees Comité van de Regio's ("CvdR") benadrukt dat de Green Deal onmisbare kansen biedt om duurzame, hulpbronnefficiënte en innovatieve oplossingen voor lokale en regionale duurzame ontwikkeling te bevorderen. De Green Deal kan in Europa een meer duurzame, concurrerende en veerkrachtige economie tot stand helpen brengen en kan zorgen voor inspiratie en leiderschap en wereldwijd als voorbeeld dienen voor het bereiken van klimaatneutraliteit en een groen herstel.
4. Ter wille van een geslaagde implementatie van de Green Deal is het zaak om in het beleid een bottom-upbenadering te hanteren en de inspanningen eerlijk te verdelen over de verschillende EU-regio's, met inachtneming van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel, waarbij de nodige flexibiliteit moet worden ingebouwd om de kosteneffectiviteit te waarborgen.
5. We hebben van de COVID-19-crisis geleerd dat onze samenlevingen kwetsbaar zijn en weerbaarder moeten worden gemaakt tegen economische, sociale en milieuschokken. Het nieuwe EU-herstelinstrument vervult een centrale rol bij de ondersteuning van het herstel van de EU en maakt tegelijkertijd de weg vrij voor een groenere en rechtvaardige transitie en een duurzamere toekomst.
6. Erkend moet worden dat multilevel governance noodzakelijk is om de doelstellingen van de Green Deal doeltreffend te koppelen aan een groen herstel voor Europa. Het brede spectrum van onderwerpen dat de Green Deal omvat, vormt een vruchtbare bodem voor de integratie van nieuwe en bestaande plannen in allerlei sectoren, met het oog op het uitwerken en aanmoedigen van maatregelen waarmee de behoeften en de meerwaarde van de lokale context kunnen worden erkend en die de nationale inspanningen kunnen aanvullen, in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel.

⁽¹⁾ Biodiverse steden en regio's na 2020 op de CBD COP 15 van de VN en in de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 (COR-2020-00539) (PB C 440 van 18.12.2020, blz. 20).

7. Nationale plannen voor herstel en veerkracht vormen een uitgelezen kans om multilevel governance te baat te nemen. De acties ter zake moeten worden geschraagd door passende regelgevingskaders en middelen. Daarom moeten lokale en regionale overheden volwaardig bij de vaststelling en uitvoering van de plannen worden betrokken en moeten zij rechtstreeks toegang krijgen tot EU-middelen.

8. Het CvdR wijst op de analyse van het Europees Milieuagentschap (EEA) waaruit blijkt dat suboptimale uitvoering van de EU-milieuwetgeving meestal het gevolg is van ondoeltreffende coördinatie tussen lokale, regionale en nationale overheden. Wat het nog erger maakt is een gebrek aan administratieve capaciteit en onvoldoende financiering, tekortschietende kennis en gegevens, ontoereikende mechanismen om de naleving van de regels te waarborgen, en een gebrek aan beleidsintegratie. Daarom dringt het CvdR aan op een systematische versterking van verticale integratie om verschillen in ambities aan te pakken, tijdschema's voor de uitvoering en investeringsprioriteiten op elkaar af te stemmen, dubbel werk tegen te gaan, tegenstrijdige of langs elkaar heen lopende processen tot een minimum te beperken en lacunes in het bestaande beleid en de bestaande wetgeving te dichten⁽²⁾.

9. In de verordening inzake de governance van de energie-unie wordt sterk aangedrongen op een permanente dialoog tussen lidstaten en lokale en regionale overheden, maar de ervaringen met bijvoorbeeld de nationale energie- en klimaatplannen (NECP's) tonen aan dat een gestructureerd proces van betrokkenheid en overleg tussen de verschillende bestuursniveaus nog lastig te realiseren kan zijn⁽³⁾. Het CvdR is van mening dat deze multilevel energie- en klimaatdialoog meer moet worden gepromoot en moet worden uitgebreid tot alle gebieden van de Green Deal om de nodige coherentie te garanderen zodat de middelen, afspraken en plannen het gewenste effect sorteren. Naar het voorbeeld van de klimaat- en energiedialoog op verschillende niveaus herhaalt het CvdR zijn bereidheid om een permanent multilevel platform op te richten voor een Green Deal-dialoog op meerdere niveaus. Het benadrukt dat een bottom-upbenadering en verplicht overleg met lokale en regionale overheden gegarandeerd moeten zijn bij de ontwikkeling van de nationale plannen voor herstel en veerkracht om de mainstreaming van Green Deal-maatregelen op gecoördineerde en doeltreffende wijze te waarborgen⁽⁴⁾. De Europese Commissie zou moeten voortbouwen op de ervaring die is opgedaan met de tenuitvoerlegging, ook via het CvdR-netwerk van regionale hubs.

10. De strategische inbreng van lokale en regionale overheden is van groot belang voor de verankering van het "niet schaden"-beginsel, zodat de Green Deal een duurzame en rechtvaardige motor voor het scheppen van werkgelegenheid wordt die aansluit bij de lokale en regionale behoeften. Het CvdR is ingenomen met het ontwerp van het nieuwe Handvest van Leipzig, waarin de nadruk wordt gelegd op de transformerende kracht van lokale en regionale overheden, die aandringen op de invoering van geïntegreerde stadsplanningsprocessen, gecoördineerd door middel van geïntegreerde, plaatsgebonden, multilevel en participatieve benaderingen, zoals geïntegreerde territoriale investeringen. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie zich meer in te zetten voor de stedenagenda voor de EU en deze op te nemen in de Green Deal en de initiatieven op digitaal gebied⁽⁵⁾.

11. Lokale en regionale overheden zijn het best in staat om hun gemeenschappen te mobiliseren, particuliere investeerders aan te trekken en ambitieuze en tijdige maatregelen te nemen, niet alleen als beheerders, maar ook als dienstverleners. Zij kunnen holistische lokale Green Deals tot stand brengen die rekening houden met de verschillende plaatselijke omstandigheden op economisch, sociaal, geografisch en milieugebied.

12. Het CvdR zou graag zien dat de Europese Commissie en de lidstaten het voor lokale en regionale overheden mogelijk maken om als belangrijke partners te fungeren op het pad van de EU naar klimaatneutraliteit, en dat ze hun steun verlenen aan het lokale en regionale streven om lokale Green Deals te ontwikkelen zoals die welke zijn aangekondigd in de Mannheim message en om werk te maken van plaatsgebonden klimaatcontracten en klimaatpacten⁽⁶⁾ die in samenwerking met de burgers en de voornaamste betrokkenen, waaronder het bedrijfsleven, de industrie en de onderzoeks- en innovatiesector, zijn opgesteld.

13. Het CvdR stelt voor om samen met de Europese Commissie een Europees regionaal scorebord in te voeren dat duidelijke, gerichte en gebruikersvriendelijke indicatoren bevat om de impact van de Green Deal op het niveau van de regio's (NUTS 2) te meten en te monitoren, in coördinatie met het monitoringsysteem dat in het achtste milieuactieprogramma wordt beoogd. De uitgangspunten en ontwikkelingstrajecten van de EU-regio's lopen zeer sterk uiteen. In dit verband zou het scorebord het mogelijk moeten maken om de vooruitgang bij de uitvoering van de Green Deal aan te tonen, mogelijke obstakels te identificeren en oplossingen voor achtergebleven regio's voor te stellen en

⁽²⁾ Ontwikkeling van een achtste milieuactieprogramma (COR-2018-01672) (PB C 168 van 16.5.2019, blz. 27).

⁽³⁾ Een EU-brede beoordeling van de nationale energie- en klimaatplannen.

⁽⁴⁾ Uitvoering van het pakket schone energie: nationale energie- en klimaatplannen als instrument voor een lokale en regionale governanceaanpak inzake klimaat, actieve en passieve energie (COR-2019-00618) (PB C 39 van 5.2.2020, blz. 33).

⁽⁵⁾ De vernieuwing van het Handvest van Leipzig betreffende duurzame Europese steden (COR-2019-04829) (PB C 440 van 18.12.2020, blz. 119).

⁽⁶⁾ Het Europese klimaatpact (COR-2020-01360) (PB C 440 van 18.12.2020, blz. 99).

geslaagde werkwijzen van de koplopers onder de aandacht te brengen. Bij de ontwikkeling van een dergelijk scorebord zou het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek de Europese Commissie en het Europees Comité van de Regio's methodologische ondersteuning kunnen bieden, in overeenstemming met relevante organen en instellingen zoals het Europees Milieugentschap.

14. Het CvdR is ingenomen met het voorstel van de Commissie tot instelling van een Europees klimaatpact dat erop gericht is de burgers en hun gemeenschappen te betrekken bij het ontwerpen van klimaat- en milieuacties in het veld. Het herhaalt dat de lokale en regionale overheden bereid zijn om in het kader van het klimaatpact samen te werken met de EU-instellingen, de lidstaten en alle relevante belanghebbenden om gezamenlijk te streven naar klimaatneutraliteit en de verwezenlijking van de VN-doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling⁽⁷⁾. Het financieringsinstrument moet gepaard gaan met activiteiten op het gebied van capaciteitsopbouw om ervoor te zorgen dat de door de steden en regio's ontworpen plannen en acties ook echt kunnen worden uitgevoerd.

Globale oplossingen bieden door de Green Deal lokaal en regionaal te implementeren

15. De Green Deal kan alleen tot een sterker, duurzamer en inclusiever Europa leiden als er voor zowel horizontale als verticale integratie op alle overheidsniveaus wordt gezorgd en als de burgers inspraak hebben in de energietransitie. Het CvdR verzoekt de Commissie en de lidstaten te erkennen dat lokale en regionale overheden in dit proces hun nauwste bondgenoten zijn, niet alleen als uitvoeringpartners, maar ook bij het vaststellen van onze regelgevende, budgettaire en financiële kaders op alle niveaus, overeenkomstig een (echt) multilevel bestuursstelsel.

16. Lokale en regionale overheden bevinden zich in de bevoorrechte positie dat zij rechtstreeks met mensen samenwerken en bij de burgers een gedragswijziging in de richting van duurzamere consumptiepatronen kunnen bevorderen. Hierdoor kunnen ze haalbare oplossingen uitwerken en als proeftuinen voor nieuwe ideeën en kennis fungeren⁽⁸⁾ en kunnen ze de goedkeuring van ambitieuze, maar realistische doelstellingen bevorderen door ze in te bedden in de maatregelen, diensten en prioriteiten van de gemeenschap die ze vertegenwoordigen. Lokale en regionale overheden zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van klimaatmaatregelen. De communicatie en voorlichting over het klimaat moeten worden verbeterd; dit is noodzakelijk om de burgers mondig te maken en ervoor te zorgen dat ze weten waar het bij deze inspanningen om gaat. De aanscherping van de doelstelling voor 2030 mag geen afschrikkingseffect hebben, maar moet efficiënte klimaatmaatregelen juist faciliteren en mogelijk maken.

17. Bij de voorbereiding van de COP26 zou de Commissie de nadruk moeten leggen op de expliciete rol en bijdrage van de regionaal en lokaal bepaalde bijdragen binnen de herziene nationaal bepaalde bijdragen (NDC's) van de EU in het kader van de Overeenkomst van Parijs. Meer in het algemeen zou ze de voortdurende erkenning en de rechtstreekse deelname van subnationale overheden aan de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs en aan de UNFCCC-processen actief moeten bevorderen.

18. Lokale en regionale overheden spelen een cruciale rol bij het verbeteren van de inachtneming van de SDG's, met name van de doelstellingen 11 en 17. In het rapport voor 2019 inzake de duurzame ontwikkeling van Europa⁽⁹⁾ worden het klimaat, de biodiversiteit, de circulaire economie en de convergentie van levensstandaarden in de verschillende landen en regio's aangemerkt als de grootste uitdagingen voor de EU bij het verwezenlijken van de SDG's. In dit verband dringt het CvdR sterk aan op een geharmoniseerd kader en verzoekt het de EU de nodige stappen te nemen om op zowel Europees als mondiaal niveau leiderschap te tonen bij de implementatie van de SDG's.

19. Het CvdR wijst er nogmaals op dat het belangrijk is om lokale en regionale overheden voortdurend te betrekken bij elke stap in het planningsproces voor herstel en veerkracht: het vaststellen van prioriteiten, het opstellen van de plannen, het toewijzen van middelen en het definiëren van investeringen. Het verzoekt de Europese instellingen om steeds te vertrouwen op de steun en de inzichten van het Comité van de Regio's en van de CvdR-werkgroep Green Deal Going Local om de uitvoering van de Green Deal en een doeltreffend herstel te bevorderen.

Verbinden en zoeken naar synergieën om de uitvoering te versnellen door middel van systematische benaderingen

20. Het CvdR dringt er bij de Commissie op aan extra aandacht te besteden aan het CO₂-beprijzingssysteem. Om een klimaattransformatie teweeg te brengen zijn nieuwe investeringen in aanpassing en mitigatie nodig, met name in de particuliere sector. Willen de benodigde investeringen aantrokken kunnen worden, dan moet de prijs van CO₂ op een voorspelbaar en passend niveau worden vastgesteld. Zo'n systeem zou energie- en andere bedrijven moeten stimuleren om een sterke rol te spelen bij het bereiken van de klimaatdoelstellingen en bij het creëren van nieuwe koolstofneutrale oplossingen. Het CvdR benadrukt dat een doeltreffender beprijzingssysteem voor CO₂, met inbegrip van een mechanisme

⁽⁷⁾ Het Europees klimaatpact (COR-2020-01360) (PB C 440 van 18.12.2020, blz. 99).

⁽⁸⁾ Ontwikkeling van een 8e milieuactieprogramma (COR-2018-01672) (PB C 168 van 16.5.2019, blz. 27).

⁽⁹⁾ <https://www.sustainabledevelopment.report/>

voor koolstofcorrectie aan de grens, nodig is om van CO₂ een transparant onderdeel van het economisch systeem te maken en de transitie naar koolstofneutraliteit te bevorderen. Een dergelijk systeem zou zodanig moeten worden opgezet dat energie- en andere bedrijven worden aangemoedigd nieuwe koolstofneutrale oplossingen te creëren. Dit zou een nieuw gelijk speelveld voor duurzame actie creëren en zou een cruciaal instrument zijn om van CO₂ een transparant onderdeel op alle niveaus en sectoren te maken. De EU moet een krachtige leidersrol op zich nemen bij de ontwikkeling van het noodzakelijke systeem dat er voor 2030 moet komen en bij de onderhandelingen over soortgelijke elementen met haar mondiale handelspartners.

21. Het CvdR onderschrijft de oproep van het EP om op basis van de meest recente wetenschappelijke berekeningen van het IPCC een netto-broeikasgasbegroting voor de EU-27 op te stellen, die het billijke aandeel van de Unie in de resterende mondiale emissies vormt overeenkomstig de doelstellingen van het Akkoord van Parijs en als richtsnoer dient voor de vaststelling van het traject van de Unie naar broeikasgasneutraliteit tegen 2050.

22. Lokale en regionale overheden lopen bij het groene herstel voorop. Ze ijveren er nu al voor om de SDG's in hun lokale plannen en regionale strategieën te integreren⁽¹⁰⁾. Dit kan als een belangrijk uitgangspunt dienen om lokale en regionale Green Deals kostenefficiënt te implementeren door meerdere sectorale plannen en strategieën met elkaar te verbinden en adequate indicatoren voor de monitoring en beoordeling van de impact te ontwikkelen.

23. Het is zaak om werk te maken van het stroomlijnen en met elkaar verbinden van de vele bestaande, door de EU gefinancierde en op het lokale niveau toegespitte initiatieven die bijdragen tot de uitvoering van de SDG's en de Overeenkomst van Parijs en die specifiek zijn gericht op een of meer sectoren (zoals het Burgemeestersconvenant, het Green City Accord, het European Green Capital Network, het Europees innovatiepartnerschap inzake slimme steden, 100 klimaatneutrale steden en de Intelligent Cities Challenge, alsmede andere initiatieven die niet rechtstreeks door de EU worden gefinancierd, zoals de Under2-Coalition). Het CvdR verzoekt de Commissie een duidelijk overzicht te helpen geven van de toepassingsgebieden en kenmerken van de bestaande, door de EU gefinancierde initiatieven in verband met de Green Deal die voor lokale en regionale overheden zijn bestemd, zodat hun optreden beter kan worden gestuurd.

24. De uitvoering van de Green Deal vereist flexibele en innovatieve oplossingen en nieuwe bedrijfsmodellen om lokale en regionale infrastructuur en ecosysteemdiensten te transformeren en klaar te stomen voor een koolstofvrije samenleving, met inbegrip van slimme digitale technologie en groene en blauwe infrastructuur, om de kwaliteit van onze openbare ruimten te verbeteren, de aanpassing aan de klimaatverandering te ondersteunen, de biodiversiteit te verbeteren en de volksgezondheid en de levenskwaliteit te ondersteunen. Het CvdR is ingenomen met de vastgestelde prioriteiten, maar onderstreept de noodzaak om de verbindingen daartussen te versterken, de kostenefficiëntie op te voeren en voorrang te geven aan de prioriteiten met een hoger werkgelegenheidspotentieel, zodat de Green Deal de drijvende kracht kan worden achter het herstel, waarbij gedacht moet worden aan:

- een renovatiegolf voor particuliere en openbare gebouwen, en het koolstofvrij maken van verwarming en koeling;
- schone mobiliteit en schoon vervoer;
- een circulaire economie en een duurzaam agrofoodstelsel;
- biodiversiteit en ecosysteembeheer;
- natuurlijke oplossingen en stedelijke vergroening;
- het streven van de EU om de vervuiling tot nul terug te dringen;
- digitalisering;
- gezondheids- en milieubeleid;
- een veerkrachtbeleid dat het beleid inzake cohesie, plattelandsontwikkeling, volksgezondheid en milieu omvat;
- de aanmoediging van een snelle en coherente omzetting van het pakket maatregelen voor schone energie en een snelle goedkeuring van de Europese klimaatwet om de klimaat- en energiewetgeving van de EU aan te passen aan de aangescherpte doelstelling voor 2030, op weg naar klimaatneutraliteit in 2050;

⁽¹⁰⁾ Bij wijze van voorbeeld zij gewezen op de strategieën van Malmö, Mannheim en het Waalse gewest.

- de overgang naar een duurzame blauwe economie;
- de rechtvaardige transitie naar duurzame energie waarbij rechtstreeks eigendom van de burgers en toegang tot veilige en betaalbare energie voor iedereen wordt bevorderd.

25. De Green Deal biedt de kans een meer systematische aanpak te hanteren om de integratie van het energiesysteem, de sectorkoppeling en de toepassing van slimme sectorintegratie en specialisatie te versnellen en tegelijkertijd de energiezuikerheid te vergroten, de volksgezondheid en het milieu te beschermen en groei, innovatie en mondiaal industrieel leiderschap te bevorderen. De energietransitie moet haar beslag krijgen via een totaalbenadering waarbij energiegeïntegreerde aspecten samen worden aangepakt met sociale, culturele, ondernemings-, territoriale en milieu-aspecten en rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van alle regio's, in het bijzonder de meest kwetsbare, zoals steenkool- en koolstofintensieve regio's, eilanden en ultraperifere regio's.

26. Het CvdR herinnert eraan dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan regio's met geïsoleerde energiesystemen die beschikken over een groot potentieel aan hernieuwbare energiebronnen waarvoor nog geen innovatieve technologische oplossingen beschikbaar zijn die interconnectie mogelijk maken.

27. Het CvdR herhaalt dat innovatie weliswaar een sleutelrol speelt bij de ontwikkeling van een duurzamere en veerkrachtigere EU, maar dat er al een brede waaier aan technische oplossingen voor een kostenefficiënt, klimaatneutraal Europa op de markt voorhanden is, waarvan gebruik zou moeten worden gemaakt. Zo blijkt uit studies bijvoorbeeld dat met de huidige technologieën tot 86 % van de CO₂-uitstoot⁽¹⁾ kan worden teruggedrongen in een onderling gekoppeld energiesysteem. Het CvdR dringt aan op meer onderzoek en ontwikkeling op dit gebied en benadrukt dat de oplossingen en beste praktijken via het klimaatpact gemakkelijk toegankelijk zouden moeten zijn voor lokale en regionale overheden, teneinde peer-to-peer-leren en samenwerking in de hele EU te bevorderen.

28. Lokale en regionale overheden worden geconfronteerd met verschillende belemmeringen in verband met het gebrek aan financiële en personele middelen en met het bestaande beleid, bestaande regelgeving en bestaande organisatiestructuren. Coherente, stabiele en voorspelbare regelgevingskaders, vereenvoudiging van de mechanismen voor de voorbereiding van projecten, capaciteitsopbouw en technische bijstand op maat zouden lokale en regionale overheden helpen om investeringen voor ambitieuze projecten veilig te stellen en financieerbare projecten te ontwikkelen.

Versnelling van het groene herstel in Europa door passende mandaten en financiële middelen te verstrekken voor de praktische uitvoering van de Green Deal

29. Het herstel na COVID-19 vormt een uitdaging die moet worden aangepakt met een systematische strategie om een duurzamer traject voor Europa te ondersteunen en te bevorderen en hierin te investeren, waarbij de aandacht in het bijzonder moet uitgaan naar de kordate maatregelen van lokale en regionale overheden om de negatieve sociaal-economische gevolgen van de crisis te verzachten. Het CvdR is ervan overtuigd dat het hersteinstrument Next Generation EU⁽²⁾, en met name het oormerken van 37 % van zijn budget van 750 miljard EUR voor de verwezenlijking van de Green Deal-doelstellingen, en het hogere MFK-percentage voor klimaatgerelateerde maatregelen, de EU op het juiste spoor zullen zetten om haar klimaatdoelstellingen te halen.

30. Het is een goede zaak dat het Fonds voor een rechtvaardige transitie de omscholing van werknemers kan ondersteunen door het aanbod aan onderwijs en beroepsopleiding en -opleiding te vergroten en zo te helpen nieuwe economische kansen te creëren en tegelijkertijd sociale rechtvaardigheid en veerkracht te bevorderen, met name in kwetsbare regio's, inclusief regio's met een onvoldoende gediversifieerde productiestructuur. Het CvdR wijst op het belang van de bevordering van werknemersvaardigheden die voor de Green Deal van belang zijn in het kader van de Europese vaardighedenagenda voor duurzaam concurrentievermogen, sociale rechtvaardigheid en veerkracht, met gebruikmaking van het vaardighedenpact van de EU en de Europese partnerschappen op het gebied van vaardigheden. Ook moet er worden ingezet op voorlichting en bewustmaking van de burgers om hen aan te zetten tot duurzamer gedrag dat de milieu-impact beperkt.

31. De financiering in kwestie zou moeten worden afgestemd op het cohesiebeleid voor 2021-2027, zodat de operationele programma's worden versterkt en de desbetreffende economieën worden vergroend. Het CvdR benadrukt het belang van het EFRO en het nieuwe hersteinstrument om de uitvoering van de Green Deal te bevorderen.

⁽¹⁾ Wetenschappelijke studie van Heat Roadmap Europe, scenario van 2050 ten opzichte van 1990, Quantifying the Impact of Low-carbon Heating and Cooling Roadmaps (EN).

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_20_940

32. Het CvdR roept de EU-instellingen op om te zorgen voor de toepassing van de beginselen van partnerschap en multilevel governance, een sterke lokale en regionale dimensie en de verplichte deelname van lokale en regionale overheden aan de ontwikkeling van plannen voor herstel en veerkracht ⁽¹³⁾, en tegelijkertijd een inclusief, toegankelijk en transparant proces op alle niveaus te bevorderen.

33. Het CvdR verzoekt de instellingen en de lidstaten om betere begrotingskaders vast te stellen en dringend een einde te maken aan de subsidies voor fossiele brandstoffen, teneinde gelijke voorwaarden te scheppen voor hernieuwbare energie, een gedragsverandering aan te moedigen en de middelen te genereren om een rechtvaardige transitie te ondersteunen. Het benadrukt dat het belangrijk is om te zorgen voor een duurzame transitie die de sociale en economische samenhang kan bevorderen.

34. Lokale en regionale overheden zijn slechts in beperkte mate in staat om via lokale belastingen en heffingen inkomsten te genereren voor hun begroting, maar zijn wel verantwoordelijk voor 65% van de klimaat- en milieugerelateerde overheidsinvesteringen. Tegelijkertijd zullen ze de impact van de COVID-19-crisis op hun financiën en op hun functioneren ook in de komende jaren nog voelen. Daarom zouden zij rechtstreeks toegang moeten krijgen tot financiering op Europees niveau. Het CvdR pleit voor gecoördineerde programma's op alle bestuursniveaus, met name in verband met de investeringsplannen ter ondersteuning van de Green Deal en de plannen voor herstel en veerkracht.

35. Het CvdR herhaalt zijn oproep om de administratieve rompslomp te verminderen en de procedures in verband met de voorbereiding van projecten en de deelname aan capaciteitsopbouwinitiatieven bij lokale en regionale overheden te vereenvoudigen. Het is ingenomen met de toezegging van de Commissie om de richtsnoeren voor regelgeving te verbeteren teneinde duurzaamheids- en innovatiekwesities aan te pakken.

36. Het CvdR erkent dat groene budgettering ⁽¹⁴⁾ een doeltreffend instrument voor begrotingsbeleidsvorming is dat ertoe kan bijdragen om verbeteringen in de afstemming van nationale en subnationale ⁽¹⁵⁾ uitgaven, inkomstenprocedures en de toewijzing van middelen op de doelstellingen voor milieu en duurzame ontwikkeling te beoordelen en te stimuleren.

37. Het is belangrijk dat lokale en regionale overheden worden betrokken bij de definitie van de EU-taxonomie om beter te bepalen welke investeringen de klimaat- en duurzaamheidstoets kunnen doorstaan. De criteria voor en het beheer van deze taxonomie zouden de duurzaamheid van de investeringen ten goede moeten komen en zouden er niet toe mogen leiden dat de administratieve lasten toenemen en dat investeringen worden ontmoedigd. Lokale en regionale overheden worden nog steeds geconfronteerd met aanzienlijke belemmeringen bij het verwerven van de nodige knowhow voor de ontwikkeling van financierbare projecten en de toegang tot investeringen op middelgrote tot grote schaal ⁽¹⁶⁾.

38. Het CvdR is ingenomen met de geleidelijke verhoging van de financiering voor klimaatmaatregelen en milieuduurzaamheid door de Europese Investeringsbank (EIB) als de klimaatbank van de EU, en pleit er nogmaals voor om technische bijstand op maat te blijven verlenen aan lokale en regionale overheden. Het verzoekt de EIB en de Commissie om programma's voor lokale en regionale overheden toegankelijker te maken en meer steun te verlenen voor de ontwikkeling van financierbare projecten, ook kleinschaligere projecten, waarbij kleinschalige projecten worden gebundeld teneinde de nodige schaalvoordelen te creëren.

39. Belangrijk is het opvoeren van het vermogen van lokale en regionale overheden om particuliere financiële middelen aan te trekken en te mobiliseren door middel van instrumenten als groene obligaties, aandelenfondsen en mechanismen voor het bundelen van financiering, zodat het groene herstel kan worden gestimuleerd. Het CvdR onderschrijft de missie van de EU-City Facility om een aanzienlijke pijplijn van investeringsprojecten op het gebied van duurzame energie aan te leggen en te werken aan het vermogen van lokale en regionale overheden om toegang te krijgen tot instrumenten zoals de Europese structuur- en investeringsfondsen en de bijstand voor projectontwikkeling in het kader van Horizon 2020. Het CvdR raadt aan om "one-stop-shop"-initiatieven die technische beoordelingen, ondersteuning bij aanbestedingsprocedures en informatie over financieringsmogelijkheden voor lokale en regionale overheden kunnen bieden, op te schalen en te kopiëren. Het moedigt publiek-private partnerschappen aan en adviseert om de ESI-fondsen en andere programma's zoals Horizon Europa verder op elkaar af te stemmen.

⁽¹³⁾ Herstelplan voor Europa in het licht van de COVID-19-pandemie: faciliteit voor herstel en veerkracht en instrument voor technische ondersteuning (COR-2020-03381) (PB C 440 van 18.12.2020, blz. 160).

⁽¹⁴⁾ <http://www.oecd.org/environment/green-budgeting/OECD-Green-Budgeting-Framework-Highlights.pdf>

⁽¹⁵⁾ EcoBudget

⁽¹⁶⁾ Uitvoering van de Overeenkomst van Parijs door middel van een innovatieve en duurzame energietransitie op regionaal en lokaal niveau (COR-2019-00617) (PB C 39 van 5.2.2020, blz. 72).

40. Er moet financiële steun worden verleend voor onderzoeks- en innovatieprojecten waarmee tegemoet wordt gekomen aan in kaart gebrachte lokale behoeften. Het CvdR is verheugd over de recente oproep tot het indienen van Green Deal-voorstellen in het kader van Horizon 2020, gericht op het ondersteunen van steden en regio's. Het onderstreept de noodzaak van innovatie en technologie die noodzakelijke en relevante informatie verschaft om planning, besluitvorming en beheer te verbeteren. Het benadrukt dat groene aanbestedingspraktijken belangrijk zijn om duurzame innovatie, technologieën en diensten algemeen ingang te doen vinden.

Effectbeoordeling en monitoring van de resultaten om toekomstige maatregelen op alle niveaus te versterken

41. Er moet een reeks indicatoren komen om te beoordelen en in de gaten te houden in hoeverre er met de Green Deal vooruitgang wordt geboekt op het gebied van wetgeving, beleid en financiering op regionaal, grootstedelijk en lokaal niveau. Het CvdR stelt voor om een Europees regionaal scorebord te ontwikkelen met duidelijke, gerichte en gebruikersvriendelijke indicatoren voor het meten en monitoren van de impact van de Green Deal als instrument voor herstel en veerkracht, duidelijke sociaal-economische en milieu-indicatoren vast te stellen zodat de effecten van de vele lokale Green Deals die eraan komen kunnen worden gemeten, een overzicht te geven van aanvullende beleidsmaatregelen, de toegang tot financieringsstromen en kapitaalstromen op regionaal en subnationaal niveau te traceren, en te helpen bij de herbeoordeling, het nemen van weloverwogen beslissingen en het evalueren van de effecten van de maatregelen die worden genomen om de doelstellingen van groen herstel, klimaatneutraliteit en sociaal-economische ontwikkeling te verwezenlijken.

42. Om via een Europees regionaal scorebord op nuttige en doeltreffende wijze te kunnen monitoren in welke mate er vooruitgang wordt geboekt, moeten er passende mandaten komen en moeten lokale en regionale overheden voortdurend en coherent bijdragen aan de ontwikkeling, invoering en implementatie van deze plannen, zodat aanvullende maatregelen op alle niveaus echt kostenefficiënt kunnen worden aangepakt. Lokale en regionale overheden hebben nog steeds te maken met aanzienlijke uitdagingen op het gebied van gegevensverzameling, waaronder inconsistente regelgevingskaders, en een gebrek aan mandaten, capaciteit en middelen. Daarom is het van essentieel belang dat de monitoringkaders en indicatoren van bestaande relevante initiatieven op elkaar afgestemd, met elkaar in verband gebracht en gestroomlijnd worden, teneinde dubbel werk te voorkomen en bestaande methoden en benaderingen te baat te nemen.

43. Er moet een vaste basis worden vastgesteld voor het monitoren van de impact van acties en maatregelen. Hierbij moet worden uitgegaan van betrouwbare wetenschappelijke gegevens en moet in kaart worden gebracht welke vorderingen er worden gemaakt met de tenuitvoerlegging van de SDG's en de Overeenkomst van Parijs. Internationale normen zoals TC 268 in duurzame steden en gemeenschappen en de gegevens die verzameld worden door middel van ruimtetechnologie kunnen de prestaties helpen monitoren en kunnen zo'n regionaal scorebord stimuleren.

44. Het Europees regionaal scorebord is bedoeld als kennisinstrument en zal ertoe bijdragen om de verscheidenheid aan behoeften en de context van lokale en regionale overheden in heel Europa duidelijk te maken. Ook zal het helpen om goede praktijken in kaart te brengen en op bredere schaal ingang te doen vinden aan de hand van gemeenschappelijke, transparante criteria, waarbij te denken valt aan financierbare proefprojecten op lokaal en subnationaal niveau.

45. Het Europees regionaal scorebord moet ook het toezicht op de herstelplannen in kwetsbare gebieden zoals bergstreken, eilandgebieden, ultraperifere regio's, minder ontwikkelde regio's en regio's met een weinig gediversifieerde productie ondersteunen. Het CvdR pleit nogmaals voor de oprichting van een Europees waarnemingscentrum voor klimaatneutraliteit om bij te dragen aan de naleving van de nationale rapportageverplichtingen in het kader van de governance van de energie-unie en om te helpen de kwetsbaarheden in kaart te brengen en te monitoren, samen met een update van de vaardigheden in het kader van het EU-vaardighedenpanorama. Het doel is de uitrol van duurzaam beleid af te stemmen op de groei van vaardigheden voor toekomstbestendige banen van goede kwaliteit in de meest kwetsbare en minder ontwikkelde regio's en regio's met een weinig gediversifieerde productie, en een doeltreffende uitwisseling van beste praktijken te vergemakkelijken, waarbij ook wordt voortgebouwd op de bestaande samengestelde indicatoren en op eventuele andere indicatoren die vastgesteld kunnen worden⁽¹⁷⁾.

Brussel, 10 december 2020.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁷⁾ Een schone planeet voor iedereen — Een Europese strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie (COR-2018-05736-) (PB C 404 van 29.11.2019, blz. 58).